กลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ)

PERFORMANCE METHODS OF PICHAWA FOR WEAPON PERFORMANCE REPERTOIRE BY KRU PEEP KONGLAITHONG (NATIONAL ARTIST)

ธีระรัตน์ คมขำ[1] ขำคม พรประสิทธิ์[2]
Teerarat Komkham[1] Kumkom Pornprasit[2]

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องกลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทเพลงของวงปี่ชวากลองแขกสำหรับการแสดงอาวุธและกลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธ ผลการวิจัยพบว่าบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธมีจำนวน 6 เพลง ได้แก่ เพลงกระบี่ลีลา สองชั้น เพลงโยนดาบ สองชั้น เพลงมอญรำดาบ สองชั้น เพลงโลม สองชั้น และเพลงลงสรง สองชั้น ซึ่งใช้สำหรับไหว้ครูประจำอาวุธ และเพลงโยน-แปลง ใช้สำหรับการรำเดินแปลงและเข้าต่อสู้ของทุกการแสดง กลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธ ปี่ชวาต้องปรับกลุ่มเสียงเพื่อให้ดำเนินทำนองได้สะดวกขึ้นทั้งการใช้นิ้วและการใช้ลม อีกทั้งให้ทำนองเอื้อต่ออารมณ์ให้มีความฮึกเหิม เช่น การเป่าเสียงซอล (เสียงฮ่อ) และใช้กลวิธีพิเศษเพื่อเพิ่มอรรถรสให้แก่ทำนอง ได้แก่ การตอดลิ้นโดยเป่าลมสั้น การตอดลิ้นตัดลม การตอดลิ้นติดกัน 2 ครั้ง การตอดลมโดยเป่าลมสั้น การปริบ การโปรยเสียง การตีนิ้ว การสะบัด การรวบทำนอง และการกระทบเสียง ซึ่งกลวิธีการเป่าปี่ชวาในแต่ละบทเพลงจะต้องศึกษาตัวต่อตัวเพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ที่ถูกต้องตามแบบแผนเนื่องจากกลวิธีการเป่าปี่ชวามีรายละเอียดที่ซับซ้อน

คำสำคัญ: กลวิธีการเป่าปี่ชวา, บทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธ, ครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ)

[1] นิสิตระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางค์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, teeraratkomkham1@hotmail.com
[1] Student, Master of Arts, in Thai Music, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, teeraratkomkham1@hotmail.com
[2] ศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาดุริยางคศิลป์ หัวหน้าศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางวัฒนธรรมดนตรีไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, kumkom.p@chula.ac.th
[2] Professor Dr., Department of Music, Head of Center of Excellence for Thai Music and Culture Research, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, kumkom.p@chula.ac.th
Receive 01/12/67, Revise 17/12/67, Accept 19/12/67

Abstract

This qualitative research, titled Performance Methods of Pi Chawa for Weapon Performance Repertoire by Kru Peep Konglaithong (National Artist), explores the repertoire for weapon performances and the playing techniques of the Pi chawa in these songs. The study identifies six pieces in the weapon performance repertoire: Krabi Leela Song Chan, Yon Dab Song Chan, Mon Ram Dab Song Chan, Lom Song Chan, Long Song Song Chan used to pay homage to the late master, and Yon-Plaeng used for the "Ram Dern Plaeng" and entering combat in all performances. In term of techniques for playing Pi Chawa for weapon performance, the performer must adjust the tonal range to make the melody flow smoothly, both in terms of finger placement and breath control, while also ensuring that the melody enhances the emotion of vigor and excitement, such as by playing the sol note (sound called Ho). Additionally, special techniques are employed to enrich the melody, including tongue tapping with short blows, tongue cuts, double tongue taps, short blow tapping, vibrato, ornamentation, finger tapping, trilling, condensing the melody, and tone striking. The techniques for playing Pi Chawa in each song require one-on-one learning to acquire accurate knowledge, as the details of these techniques are intricate and complex.

Keyword: Performance Techniques of Pi Chawa, Weapon Performance Repertoire, Kru Peep Konglaithong (National Artist)

บทนำ

การแสดงอาวุธหรือการแสดงกระบี่กระบอง เกิดขึ้นจากการทำศึกสงครามอยู่บ่อยครั้ง จึงจะต้องมีการฝึกซ้อมกระบวนทัพอย่างจริงจัง จนในระยะที่ประเทศชาติเริ่มสงบจากสงคราม การฝึกซ้อมรบที่มีความเข้มข้นก็ลดลง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีฝึกรบ ให้มีความตื่นเต้นเร้าใจยิ่งขึ้นด้วย โดยมีผู้จัดตั้งกีฬาชนิดหนึ่งที่ก่อเกิดประโยชน์ให้กับการฝึกซ้อมกระบวนทัพในเวลาที่ปลอดจากสภาวะการทำสงครามเรียกว่า “การเล่นกระบี่กระบอง” เปรียบเสมือนการรบจำลอง (นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2513)

ในการแสดงประกอบด้วยเครื่องอาวุธ ได้แก่ กระบี่ ดาบ ง้าว พลอง ไม้สั้น หอก กริช และเครื่องป้องกัน ได้แก่ ตั้ง โล่ และเขน (นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2513)

วงดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงอาวุธ คือ วงปี่ชวากลองแขก นอกจากนั้นยังใช้ประกอบการแสดงและพระราชพิธีต่าง ๆ ดังที่ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ กล่าวไว้ในหนังสือตำนานเครื่องมโหรีปี่พาทย์ อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายมิ ทรัพย์เย็น ความว่า *“...เครื่องกลองแขกนั้น เดิมเมื่อได้มาเห็นจะใช้ในการฟ้อนรำ เช่น รำกระบี่กระบอง ทำนอง*

จะมาแต่แขกรำกริชก่อน แต่ในการแห่ก็ใช้ เช่น นำกระบวนแห่โสกัณฑ์ และนำเสด็จพระราชดำเนินกระบวนเรือ เป็นต้น...” (ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา, 2516)

การบรรเลงวงปี่ชวากลองแขกในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธ ส่งผลด้านสุนทรียะให้ผู้แสดงและผู้รับชมดังที่ นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา กล่าวไว้ในหนังสือวิชากระบี่กระบอง ความว่า

> *...เสียงของปี่กลองนี้ปลุกใจและเร้าใจผู้เล่นให้เกิดความฮึกเหิม ในการที่จะต่อสู้กับฝ่ายปฏิปักษ์ทันที ใช่แต่ผู้เล่นเท่านั้น ผู้ดูอยู่รอบ ๆ สนามซึ่งได้เคยเข้าสังเวียนมาแล้วก็พลอยมีใจตุ้ม ๆ ต่อม ๆ นึกอยากออกไปตีกับเขาบ้าง เช่นเดียวกันกับนักเต้นรำ เมื่อได้ยินเสียงดนตรีบรรเลงก็นึกอยากเข้าสู่เวทีลีลาศกับเขาบ้าง ถึงหากว่าโอกาสจะไม่อำนวย ก็ยังอดขยับมือเท้าไม่ค่อยได้...* (นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2513)

เห็นได้ว่าวงปี่ชวากลองแขกจึงมีความสำคัญอย่างมาก จำเป็นที่จะต้องมีการถ่ายทอดสืบต่อไป ทั้งในการแสดง การบรรเลง และการใช้งานในพระราชพิธีต่าง ๆ ปัจจุบันหาผู้ที่สืบทอดความรู้ในเรื่องของปี่ชวานั้นได้ยาก เนื่องจากปี่ชวาเป็นเครื่องดนตรีที่อาศัยการฝึกฝนจนมีความชำนาญ จึงจะสามารถเป่าได้ดี อีกทั้งในปัจจุบันนักท่องเที่ยวต่างชาติให้ความสนใจกับวงปี่ชวากลองแขกเป็นอย่างมาก สังเกตจากผู้ที่เข้าร่วมชมการชกมวยและการแสดงกระบี่กระบองในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ

ผู้วิจัยทำการต่อยอดจากการศึกษาองค์ความรู้ด้านการเป่าปี่กับครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) ในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ครูปี๊บ คงลายทอง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเป่าปี่ชวา เป็นที่ประจักษ์ อีกทั้งยังได้ถ่ายทอดการเป่าปี่ชวาเพลงสำหรับการแสดงกระบี่กระบองนี้ไว้ให้แก่ลูกศิษย์ของครูปี๊บหลายท่าน เช่น รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทระ คมขำ ครูสุรศักดิ์ กิ่งไทร และครูพรชัย ตรีเนตร ปัจจุบันครูปี๊บ คงลายทอง ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีไทยของกลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พุทธศักราช 2563

จากความเป็นมาข้างต้นเห็นได้ว่า การบรรเลงปี่ชวากลองแขกในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธมีรายละเอียดในการบรรเลงอย่างซับซ้อน การเป่าปี่ชวาในการแสดงอาวุธนั้นยังมีเรื่องราวที่จำเป็นจะต้องศึกษาอย่างละเอียด อีกทั้งยังมีนักดนตรีไทยในสังคมดนตรีไทยที่มีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนสำหรับการนำบทเพลงปี่ชวากลองแขกไปใช้ในการแสดงและพิธีกรรม การแยกแยะงานมงคลกับงานอวมงคล ในงานพระราชพิธีงานรัฐพิธี และพิธีกรรม ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวที่จะรักษาสืบสานและต่อยอดด้วยความมุ่งมั่นและมั่นคง ให้กลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) ให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทเพลงของวงปี่ชวากลองแขกที่ใช้เพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ)
2. เพื่อศึกษากลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลด้านเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดต่าง ๆ ได้แก่

2. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดุริยางคศิลป์ไทยและนาฏยศิลป์ไทยทั้งหมด 10 ท่าน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดุริยางคศิลป์ไทย 7 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการแสดงอาวุธ 2 ท่าน

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 ท่าน

1. ครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีไทย กลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

2.2 สัมภาษณ์บุคคลข้อมูลเกี่ยวกับบทเพลงในวงปี่ชวากลองแขก 7 ท่าน

1. ครูสมพงษ์ ภู่สร ข้าราชการบำนาญ กองดุริยางค์ทหารอากาศ

2. ครูศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน อดีตหัวหน้ากลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

3. ครูจักรายุธ ไหลสกุล ครูชำนาญการพิเศษ ภาควิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

4. รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทระ คมขำ หัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ครูสุรศักดิ์ กิ่งไทร ดุริยางคศิลปินอาวุโส กลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

6. ครูปิยะ แสวงทรัพย์ ดุริยางคศิลปินอาวุโส กลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

7. ครูพรชัย ตรีเนตร ดุริยางคศิลปินอาวุโส กลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

2.3 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทางด้านการแสดงอาวุธ 2 ท่าน

1. ครูสราชัย ทรัพย์แสนดี ผู้เชี่ยวชาญภาควิชานาฏศิลป์ไทย (โขนลิง) วิทยาลัยนาฏศิลป สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

2. ว่าที่ร้อยตรีจิระ เมษะมาน ผู้อำนวยการสำนักดาบพุทไธสวรรย์ กาญจนบุรี

3. การจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลวิจัย และเผยแพร่ผลงานวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบบทเพลงของวงปี่ชวากลองแขกที่ใช้เพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ)

2. ทราบกลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ)

ผลของการวิจัย

1. การศึกษาบทเพลงของวงปี่ชวากลองแขกที่ใช้เพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ)

จากการศึกษาบทเพลงเพื่อของวงปี่ชวากลองแขกที่ใช้เพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) พบว่า เพลงเพื่อการแสดงอาวุธ คือ เพลงที่ใช้บรรเลงเข้ากับกิริยาต่าง ๆ ของตัวแสดงเพื่อให้ตัวละครแสดงลีลาท่าทางได้สะดวกสบาย อีกทั้งเพื่อให้เกิดอารมณ์เข้ากันระหว่างผู้แสดง และบทเพลง เช่น การเลือกใช้เพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงกับตัวละครที่มีศักดิ์ นอกจากนี้ผู้บรรเลงจะต้องบรรเลงเพลงนั้น ๆ ได้อย่างคล่องตัว หรือเรียกว่าบรรเลงให้ผู้แสดงไว้ใจได้ ดังที่รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทระ คมขำ อธิบายเกี่ยวกับบทเพลงเพื่อการแสดง ดังนี้

> *ดนตรีเพื่อการแสดงอยู่ในประเภทของดนตรีเพื่อความบันเทิง ที่พัฒนามาเพื่อลีลาท่าทางของการแสดง เพื่อความงามทางการฟ้อนรำ นักดนตรีเพื่อการแสดงที่ดี มักจะต้องบรรเลงเอื้ออำนวยต่อตัวละครหรือนักแสดงให้สะดวกสบาย เรียกว่าบรรเลงแล้วนักแสดงเชื่อมั่นได้ว่าจะสามารถผลักดันลีลาท่าทางให้ลงตัวตามจังหวะของดนตรีได้เป็นอย่างดี ในอดีตคุณครูที่มีความสามารถมากทางการบรรเลงดนตรีเพื่อโขนละครและการแสดงต่าง ๆ ได้อย่างดีและเป็นที่กล่าวถึงของตัวละคร ได้แก่ คุณครูพริ้ง ดนตรีรส ถือเป็นต้นแบบของการบรรเลงเพื่อการแสดง และสร้างทำนองต้นแบบของการบรรเลงเอาไว้เรียกว่า ตำหนิของบทเพลง เพื่อการบรรเลงในเพลงอย่างลงตัว* (ภัทระ คมขำ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 กรกฎาคม 2567)

ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของครูศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน เกี่ยวกับการบรรเลงเพลงเพื่อการแสดง ความว่า

> *การบรรเลงสำหรับการแสดง เราต้องยึดกับการแสดง หมายถึงว่า บรรเลงให้เขาสามารถแสดงได้อย่างสะดวก แต่บางทีในเรื่องของการแสดง ผู้แสดงเข้าโรงแล้วเพลงยังไม่หมดก็ต้องหาวิธีการลง วิธีการตัดเพลงนั้นก็จะต้องเข้าใจด้วยว่าตัดอย่างไรไม่ให้ขวาง ไม่ให้คร่อม* (ศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 กันยายน 2567)

การแสดงอาวุธ ประกอบด้วยอาวุธต่าง ๆ ได้แก่ กระบี่ ดาบ พลอง ง้าว และเครื่องป้องกัน ได้แก่ ไม้สั้น โล่ ดั้ง เขน อาวุธดังกล่าวข้างต้นเมื่อจัดเป็นคู่จะได้รูปแบบการแสดงอาวุธ ดังที่ ครูสราชัย ทรัพย์แสนดี กล่าวถึงรูปแบบการแสดงอาวุธดังนี้

1. กระบี่ คู่กับ กระบี่
2. ดาบสองมือ คู่กับ ดาบสองมือ
3. ดาบสองมือ คู่กับ ดาบดั้ง
4. ดาบสองมือ คู่กับ ดาบเขน
5. ดาบสองมือ คู่กับ ดาบโล่

6. ง้าว คู่กับ ง้าว

7. พลอง คู่กับ พลอง

8. พลอง คู่กับ ไม้สั้น (สราชัย ทรัพย์แสนดี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 16 กรกฎาคม 2567)

จากรูปแบบการแสดงอาวุธดังกล่าว ครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) ใช้บทเพลงจำนวน 6 เพลง ได้แก่ เพลงกระบี่ลีลา สองชั้น ใช้ในการแสดงกระบี่ เพลงโยนดาบ สองชั้น ใช้ในการแสดงดาบสองมือ เพลงมอญรำดาบ ใช้ในการแสดงดาบสองมือ คู่กับ ดาบดั้ง ดาบเขน หรือดาบโล่ เพลงโลม ใช้ในการแสดงง้าว คู่กับ ง้าว เพลงลงสรง ใช้ในการแสดงพลอง คู่กับ ไม้สั้น เพลงโยน-แปลง ใช้ทุกการแสดง

ระเบียบวิธีการแสดงอาวุธประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การรำไหว้ครูประจำอาวุธ รำเดินแปลง และเข้าต่อสู้ การใช้บทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธตามลำดับในขั้นตอนนี้ คือ เริ่มด้วยเพลงอัตราจังหวะสองชั้น ในการรรำไหว้ครูแต่ละอาวุธ และตามด้วยเพลงโยน-แปลง ในการรำเดินแปลงต่อเนื่องถึงการเข้าต่อสู้ ผู้วิจัยแสดงขั้นตอนการแสดงอาวุธ และบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธดังนี้

1. การแสดงอาวุธกระบี่ คู่กับ กระบี่

ขั้นตอน และบทเพลงในการแสดง

1. การรำไหว้ครูประจำอาวุธ ใช้เพลงกระบี่ลีลา สองชั้น
2. การรำเดินแปลง ใช้เพลงโยน-แปลง
3. การเข้าต่อสู้ ใช้เพลงโยน-แปลง

2. การแสดงอาวุธดาบสองมือ คู่กับ ดาบสองมือ

ขั้นตอน และบทเพลงในการแสดง

1. การรำไหว้ครูประจำอาวุธ ใช้เพลงโยนดาบ สองชั้น
2. การรำเดินแปลง ใช้เพลงโยน-แปลง
3. การเข้าต่อสู้ ใช้เพลงโยน-แปลง

3. การแสดงอาวุธดาบสองมือ คู่กับ ดาบดั้ง ดาบโล่ หรือดาบเขน

ขั้นตอน และบทเพลงในการแสดง

1. การรำไหว้ครูประจำอาวุธ ใช้เพลงมอญรำดาบ สองชั้น
2. การรำเดินแปลง ใช้เพลงโยน-แปลง
3. การเข้าต่อสู้ ใช้เพลงโยน-แปลง

4. การแสดงอาวุธง้าว คู่กับ ง้าว

ขั้นตอน และบทเพลงในการแสดง

1. การรำไหว้ครูประจำอาวุธ ใช้เพลงโลม สองชั้น
2. การรำเดินแปลง ใช้เพลงโยน-แปลง
3. การเข้าต่อสู้ ใช้เพลงโยน-แปลง

5. การแสดงอาวุธพลอง คู่กับ ไม้สั้น

ขั้นตอน และบทเพลงในการแสดง

1. การรำไหว้ครูประจำอาวุธ ใช้เพลงลงสรง สองชั้น

2. การรำเดินแปลง ใช้เพลงโยน-แปลง

3. การเข้าต่อสู้ ใช้เพลงโยน-แปลง

จากระเบียบวิธีการแสดงอาวุธดังที่กล่าวมาข้างต้น เพลงที่ปรากฏในทุกการแสดง คือ เพลงโยน-แปลง เพลงนี้เป็นเพลงที่ใช้บรรเลงเฉพาะวงปี่ชวากลองแขกเท่านั้น อยู่ในกระบวนการของเพลงสระหม่าใหญ่ ที่เรียกว่าเพลงโยน-แปลง เนื่องจากกลองแขกตีหน้าทับโยน-แปลง ไม่เริ่มด้วยหน้าทับสระหม่าที่มีกระบวนการซับซ้อน ในส่วนของปี่ชวาบรรเลงทำนองสระหม่าเช่นเดิม ดังที่ครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) อธิบายไว้ดังนี้

> *ทำนองนี้เมื่อใช้ในการแสดงจะเรียกว่าโยน-แปลง โยน-แปลงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสระหม่าซึ่งมีรายละเอียดที่ซับซ้อน การบรรเลงปี่ชวากลองแขกสำหรับการแสดงจุดประสงค์เพื่อให้การแสดง ฉะนั้นเราก็ต้องดูท่า ดูที่ตัวแสดงว่าจะหมดหรือว่าจะไป เมื่อหมดสองชั้น ตัวแสดงนั่งคุกเข่าหันหน้าเข้าหากันแล้ว ผู้แสดงถวายบังคม 3 ครั้ง ปี่ชวาเป่าเพลงสระหม่าท่าที่ 1 เพียงเล็กน้อย กลองแขกตีหน้าทับโยน-แปลง ระหว่างนั้นตัวแสดงก็จะลดล่อ ย่างสามขุม จากนั้นเมื่อผู้แสดงเข้าสู้กัน ปี่ชวากลองแขกก็จะเข้าทำนองต่อไป* (ปี๊บ คงลายทอง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 11 กันยายน 2567)

จากผลการศึกษาบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธสรุปได้ว่า บทเพลงที่ใช้ในขั้นตอนการรำไหว้ครูประจำอาวุธ ได้แก่ เพลงกระบี่ลีลา สองชั้น เพลงโยนดาบ สองชั้น เพลงมอญรำดาบ สองชั้น เพลงโลม สองชั้น และเพลงลงสรง สองชั้น และออกเพลงโยน-แปลง ในขั้นตอนการรำเดินแปลง และเข้าต่อสู้ในเพลงโยน-แปลง ปี่ชวาขึ้นต้นทำนองสระหม่าเพียงเล็กน้อย โดยไม่เป่ายืดเยื้อ ให้ทำนองมีอรรถรสมากขึ้น

2. การศึกษากลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ)

จากการศึกษากลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) ผู้วิจัยได้รับการถ่ายทอดบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธจากครูปี๊บ คงลายทอง จำนวน 5 บทเพลง ได้แก่ เพลงกระบี่ลีลา สองชั้น เพลงโยนดาบ สองชั้น เพลงมอญรำดาบ สองชั้น เพลงโลม สองชั้น และเพลงลงสรง สองชั้น พบว่าปี่ชวามีกลวิธีในการดำเนินทำนอง 2 วิธี ได้แก่ การปรับกลุ่มเสียง และการใช้กลวิธีพิเศษ

2.1 การปรับกลุ่มเสียง

การปรับกลุ่มเสียง เป็นกลวิธีการดำเนินทำนองรูปแบบหนึ่งเพื่อให้ปี่ชวาดำเนินทำนองได้สะดวกในเรื่องของการใช้นิ้ว และการใช้ลม ผู้วิจัยยกตัวอย่างการปรับกลุ่มเสียงในการดำเนินทำนองปี่ชวา ดังนี้

ตัวอย่างทำนองที่ 1

ทำนองหลัก กลุ่มเสียงปัญจมูลทางชวา ฟซลxดรx

- - ร ม	- - ร ร	- ร - -	- ล - ล	- ด̣ - ซ	- ล - ซ	- ซ - -	ฟ ซ - ฟ
- ด - -	- ล̣ - -	- ล̣ - ล̣	- - - -	- ด - ซ̣	- ล̣ - ซ̣	- - ร ม	- - - ด

ทำนองปี่ชวา กลุ่มเสียงปัญจมูลทางชวา ฟซลxดรx

- ด ร ม	- ร ร ร	- ฟ - -	- ซ๋ - ล๋	- ร - ล	- ล๋ - ซ๋	ฟ ม ร ม	ฟ ล๋ ซ ฟ

จากทำนองตัวอย่างข้างต้น เห็นได้ว่าทำนองหลักดำเนินทำนองในกลุ่มเสียงปัญจมูลทางชวา ฟซลxดรx ทำนองปี่ชวาสามารถดำเนินทำนองได้เลยโดยไม่ปรับกลุ่มเสียง เพียงแต่ลักษณะทำนองปี่ชวาในกลุ่มเสียงนี้ไม่เอื้อต่ออารมณ์ในการแสดง จึงจะต้องปรับกลุ่มเสียงเพื่อให้ทำนองปี่ชวามีสำนวนที่ให้อรรถรสมากขึ้น คือ ปรับลดกลุ่มเสียงมายังกลุ่มเสียงปัญจมูลทางกลางแหบ มฟซxทดx ดังตัวอย่างทำนองดังต่อไปนี้

ทำนองปี่ชวา กลุ่มเสียงปัญจมูลทางกลางแหบ มฟซxทดx

- ท ด ร	- ด ด ด	- ม - -	- ฟ - ซ๋	- ด - ซ	- ซ๋ - ฟ	ม ร ด ร	ม ซ๋ ฟ ม

จากทำนองปี่ชวาในกลุ่มเสียงปัญจมูลทางกลางแหบ มฟซxทดx พบว่าปี่ชวาดำเนินทำนองลดกลุ่มเสียงจากทำนองหลัก ทำให้ทำนองปี่ชวาปรากฏการใช้เสียงซอล (เสียงฮ่อ) ซึ่งเป็นเสียงที่เป็นลักษณะเฉพาะของปี่ชวา ทำให้ทำนองปี่ชวาในกลุ่มเสียงปัญจมูลทางกลางแหบ มฟซxทดx มีลักษณะทำนองที่ส่งผลให้ผู้แสดงฮึกเหิม ดังที่ครูปื๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) อธิบายไว้ความว่า *“เสียงฮ่อเป็นเสียงสำคัญของปี่ชวา เมื่อได้ยินจะทำให้รู้สึกฮึกเหิม ช่วยส่งอารมณ์ได้ดี เนื่องจากเราได้ยินเสียงเหล่านี้ได้ประจำ คือ กีฬามวยไทยในโทรทัศน์”* (ปื๊บ คงลายทอง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 7 พฤศจิกายน 2567)

ตัวอย่างทำนองที่ 2

ทำนองหลัก กลุ่มเสียงปัญจมูลทางเพียงออล่าง ซลทxรมx

- - - -	- ท - ท	- ร๎ - ท	- ล - ซ	- ร - ซ	- ล - ท	- ล - -	ท ท - ล
- - - ท̣	- - - -	- ร - ท̣	- ล̣ - ซ̣	- ล̣ - ซ̣	- ล̣ - ท̣	- ล̣ - ท̣	- - - ล

ทำนองปี่ชวา กลุ่มเสียงปัญจมูลทางเพียงออล่าง ซลทxรมx

- - - ท๎	- ท๎ ท๎ ท๎	- ร๎ - ท๎	ล๎ ร๎ท๎ - ล๎ซ๎	ร ร ร ซ๎	ร ซ๎ ล๎ ท๎	ล ท ร ม	ร ด ท ล

จากทำนองตัวอย่างข้างต้น เห็นได้ว่า ทำนองหลักดำเนินทำนองในกลุ่มเสียงปัญจมูลทางเพียงออล่าง ซลทxรมx การดำเนินทำนองปี่ชวาไม่สามารถดำเนินทำนองได้สะดวก เนื่องจากทำนองในประโยคนี้ดำเนินทำนองในช่วงเสียงสูงเป็นหลัก นอกจากนั้นการใช้นิ้วบังคับเสียงและการควบคุมลมยากต่อการเป่าปี่ชวา เช่น ในการเป่าเสียงทีสูง การเป่าเสียงลาสูง เมื่อใช้เสียงลาสูงและเสียงทีสูงติดกันจะต้องใช้การดันลมกลับไปมาแทนการเปลี่ยนนิ้วบังคับเสียง จึงทำให้ทำนองไม่สะดวกต่อการเป่าปี่ชวา อีกทั้งทำนอง |---ท๎|-ท๎ท๎ท๎| จะต้องเป่าติดกันในลักษณะของการตอดลิ้น เพียงแต่เสียงทีสูงไม่เอื้อต่อกลวิธีการตอดลิ้นจึงเป็นทำนองที่ไม่สะดวกต่อการเป่าปี่ชวา จึงจะต้องปรับกลุ่มเสียงเพื่อให้ทำนองปี่ชวามีสำนวนที่ให้อรรถรสมากขึ้น คือ ปรับลดกลุ่มเสียงมายังกลุ่มเสียงปัญจมูลทางกลางแหบ มฟซx ทดx ดังตัวอย่างทำนองดังต่อไปนี้

ทำนองปี่ชวา กลุ่มเสียงปัญจมูลทางกลางแหบ มฟซxทดx

- - - ร	- ร ร ร	- ฟ - ร	ด ฟร - ดท	ฟ ฟ ฟ ทำ	ฟ ทำ ดำ รำ	ด ร ฟ ซ	ฟ ม ร ด

จากทำนองปี่ชวาในกลุ่มเสียงปัญจมูลทางกลางแหบ มฟซxทดx พบว่าปี่ชวาดำเนินทำนองลดกลุ่มเสียงจากทำนองหลัก ทำให้ทำนองปี่ชวาใช้นิ้วบังคับเสียง และควบคุมลมในการบังคับเสียงได้สะดวกขึ้น

2.2 การใช้กลวิธีพิเศษ

กลวิธีพิเศษในการดำเนินทำนองปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธ เพื่อให้ทำนองมีลักษณะการกระทุ้ง การทบเสียง การเน้นเสียง เพื่อรุกเร้า และปลุกใจให้ผู้แสดงมีความรู้สึกฮึกเหิม โดยใช้กลวิธีการตีนิ้ว การสะบัด การตอดลิ้น การตอดลม การโปรย การปริบ การกระทบเสียง และการรวบทำนอง ซึ่งในแต่ละกลวิธีมีรายละเอียดในการใช้ลิ้นและลมเพื่อให้มีลักษณะของเสียงที่แตกต่างกัน เช่น การตอดลิ้นโดยเป่าลมสั้น การตอดลิ้นตัดลม การตอดลิ้นติดกัน 2 ครั้ง การตอดลมโดยเป่าลมสั้น การประคองลมโดยเป่ารวบทำนอง การตีนิ้ว การปริบ การโปรยเสียง การสะบัด การกระทบเสียง การเป่าทำนองที่มีโน้ตเสียงซอล (เสียงฮ่อ) ผู้วิจัยแสดงสัญลักษณ์แทนกลวิธีพิเศษ และตัวอย่างทำนองปี่ชวาดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสัญลักษณ์แทนกลวิธีพิเศษ

สัญลักษณ์แทนกลวิธี	กลวิธี	สัญลักษณ์แทนกลวิธี	กลวิธี
	การควงเสียง		การโปรย
	การตีนิ้ว		การปริบ
	การตอดลิ้น		การกระทบเสียง
	การตอดลม	**โน้ตตัวพิมพ์หนา**	การรวบทำนอง
	การสะบัด		

ตัวอย่างทำนองปี่ชวาที่ใช้กลวิธีการตอดลิ้นโดยเป่าลมสั้น

- - - -	- - - ฟ	- - ดำ ฟ	- ม - -

การตอดลิ้นโดยเป่าลมสั้นในเสียงโด และจบด้วยการประคองลมโดยเป่าลมสั้นในทำนองลักจังหวะทำให้ทำนองมีลักษณะการกระทุ้งเสียง

ตัวอย่างทำนองที่ปรากฏกลวิธีการตอดลิ้นติดกัน 2 ครั้ง

- - - มำ	- มำ - มำ	- ลำ ซำ ม	- ร - ดำ

การตอดลิ้นตัดลมในเสียงมีตัวที่ 2 และจบด้วยการตอดลิ้นติดกัน 2 ครั้งในเสียงมีตัวสุดท้ายทำให้ทำนองมีลักษณะของการกระทุ้งเสียง

ตัวอย่างทำนองที่ปรากฏกลวิธีการตอดลิ้นตัดลม

- - - รำ	- รำ รำ รำ	- ฟ - ร	- ดำ - ท

การตอดลิ้นตัดลมในเสียงเร ตามด้วยการตอดลิ้นปกติในเสียงเร 2 ครั้งแรก และจบด้วยการตอดลิ้นตัดลมในเสียงเร ครั้งสุดท้าย ทำให้ทำนองมีลักษณะของการกระทุ้งเสียง

ตัวอย่างทำนองที่ปรากฏกลวิธีการตอดลมโดยเป่าลมสั้น

- - - ซ	ท ด ม ฟ	ซ̣ ท̣ ด̣ -	ม ฟ - -

การตอดลมโดยเป่าลมสั้นในเสียงโด และตามด้วยทำนองลักจังหวะในเสียงฟา ทำให้ทำนองมีลักษณะการกระทุ้งเสียง

ตัวอย่างทำนองที่ปรากฏกลวิธีการประคองลมโดยเป่ารวบทำนอง

- - - -	**- - - ร**	**ดลดร**	- ฟ - ซ̣

การรวบทำนองในเสียงเร โด ลา โดและเสียงเร ทำให้ทำนองกระชับ

ตัวอย่างทำนองที่ปรากฏกลวิธีการตีนิ้ว

- ท̣ - ซ̣	- ฟ - ท̣	- ด̣ - ท̣	ซ̣ ซ - ฟ

การตีนิ้วในเสียงซอลสูง (เสียงควง) ตามด้วยการประคองลิ้นโดยเป่าลมยาวในเสียงซอลสูงและเสียงฟา ทำให้ทำนองมีลักษณะของการเน้นเสียง

ตัวอย่างทำนองที่ปรากฏกลวิธีการปริบ

- ร̣ ฟ̣ ด̣	ร ด ท ซ	- ฟ - ซ	- ท - ด̣

การปริบในเสียงโด และดำเนินทำนองไล่เสียงลงถึงเสียงซอล (เสียงฮ่อ) ทำให้ทำนองมีลักษณะของการเน้นเสียง

ตัวอย่างทำนองที่ปรากฏกลวิธีการโปรยเสียง

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ซ̣ - ด̣	- ท̣ - ด̣	- ม̣ - ฟ	- ซ̣ - ท̣
- - - ด	- - - -						

การโปรยเสียงจากเสียงที่สูงลงมายังเสียงโด ทำนองมีลักษณะการรวบคล้ายกับการรวบทำนอง โน้ตตัวแรกและตัวสุดท้ายจะมีเสียงที่ชัดเจน ทำให้ทำนองมีลักษณะของการเน้นเสียง

ตัวอย่างทำนองที่ปรากฏกลวิธีการสะบัด

- - - ซ̣	- ฟ - ร̣	- ด ท ฟ	- ซ - ท

การสะบัดในเสียงโด เสียงทีและเสียงฟา และตามด้วยเสียงซอล (เสียงฮ่อ) ทำให้ทำนองมีลักษณะของการกระทุ้งเสียง

ตัวอย่างทำนองที่ปรากฏกลวิธีการกระทบเสียง

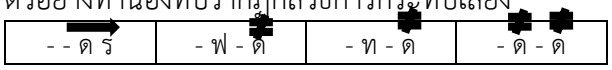

การกระทบเสียงในเสียงโดและเสียงเร และตามด้วยการเป่าประคองลิ้นโดยเป่าลมยาว ทำให้ทำนองมีลักษณะของการกระทุ้งเสียง

ตัวอย่างทำนองที่ปรากฏกลวิธีการเป่าทำนองที่มีโน้ตเสียงซอล (เสียงฮ่อ)

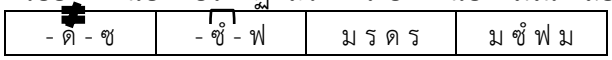

การตอดลิ้นติดกัน 2 ครั้งในเสียงโด ตามด้วยการเป่าเสียงซอล (เสียงฮ่อ) และจบด้วยการตีนิ้วในเสียงซอลสูงโดยเป่าลมยาวต่อเนื่องถึงเสียงฟา ทำให้ทำนองมีลักษณะของการกระทุ้งเสียง

จากการศึกษากลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) ใช้กลวิธีที่ทำให้ทำนองมีลักษณะเสียงสั้นส่งอารมณ์ให้แก่ผู้แสดง ได้แก่ การตอดลิ้นโดยเป่าลมสั้น การตอดลิ้นตัดลม การตอดลิ้นติดกัน 2 ครั้ง การตอดลมโดยเป่าลมสั้น การประคองลมโดยเป่ารวบทำนอง การตีนิ้ว การปริบ การโปรยเสียง การสะบัด การกระทบเสียง การเป่าทำนองที่มีโน้ตเสียงซอล (เสียงฮ่อ) กลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธดังที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้ผู้แสดงมีความรู้สึกรุกเร้า ปลุกใจในการต่อสู้ให้มีความรู้สึกฮึกเหิม

บทสรุปและอภิปรายผล

วิทยานิพนธ์เรื่อง กลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธ ของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทเพลงของวงปี่ชวากลองแขกที่ใช้เพื่อการแสดงอาวุธ และเพื่อศึกษากลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธ ผลการวิจัยพบดังนี้

จากการศึกษาบทเพลงของวงปี่ชวากลองแขกที่ใช้เพื่อการแสดงอาวุธของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) พบว่า การแสดงอาวุธหรือการแสดงกระบี่กระบอง ประกอบด้วยอาวุธ กระบี่ ดาบ ง้าว พลอง ส่วนของเครื่องป้องกันประกอบด้วย ไม้สั้น โล่ ดั้ง และเขน โดยใช้วงปี่ชวากลองแขกบรรเลงในการแสดง บทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธตามรูปแบบของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) ประกอบด้วยบทเพลงจำนวน 6 เพลง ได้แก่ เพลงกระบี่ลีลา สองชั้น เพลงโยนดาบ สองชั้น เพลงมอญรำดาบ สองชั้น เพลงโลม สองชั้น เพลงลงสรง สองชั้น และเพลงโยน-แปลง ระเบียบวิธีการบรรเลงปี่ชวากลองแขกสำหรับการแสดงอาวุธ ในแต่ละการแสดงใช้ระเบียบวิธีเดียวกัน คือ ขั้นตอนการไหว้ครูประจำแต่ละอาวุธ เริ่มด้วยเพลงสองชั้นประจำแต่ละอาวุธ หลังจากหมดเพลงสองชั้น ปี่ชวากลองแขกออกเพลงโยน-แปลง ในขั้นตอนของการรำเดินแปลง ใช้ระยะเวลาไม่นานก่อนที่จะเข้าต่อสู้ ซึ่งในทำนองเพลงโยน-แปลง จะขึ้นต้นเพลงสระหม่าตัดทำนองรูปแบบสั้น ก่อนออกโยน-แปลง

จากบทเพลงทั้งหมดพบว่า เพลงสระหม่าเป็นเพลงชั้นสูงของปี่ชวา ซึ่งเป็นบทเพลงที่ครูปี๊บ คงลายทอง นำมาใช้ในทุกการแสดง เพลงสระหม่าเป็นบทเพลงที่มีทำนองโลดโผน ดังที่รองศาสตราจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน อธิบายไว้ในหนังสือเครื่องสายปี่ชวา (2559) มีแนวคิดสอดคล้องกันความว่า *“ปี่ชวาออกเดี่ยวเพลงสะระหม่า ... ปี่ชวาและกลองแขกดำเนินทำนองตามหน้าที่ของตน กลองแขกจะตีหน้าทับสอดส่ายกระชั้นไปกับปี่ชวาที่จะเป่าพลิกผันทำนองและลีลา*

ต่าง ๆ” (ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน, 2559) นอกจากนี้ เพลงโลม สองชั้น ตามรูปแบบของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) ในเที่ยวแรกและเที่ยวกลับดำเนินทำนองในกลุ่มเสียงที่ต่างกัน คือ เที่ยวแรกดำเนินทำนองกลุ่มเสียงปัญจมูลทางกลางแหบ มฟซxทดx และใน 2 ประโยคสุดท้ายจนถึงเที่ยวกลับต้นปรับลดกลุ่มเสียงลงมา 5 กลุ่มเสียง คือ กลุ่มเสียงปัญจมูลทางใน ลทดxมฟx

การปรับลดกลุ่มเสียงในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธนั้นทำการปรับเพื่อให้สามารถเป่าปี่ชวาได้สะดวกทั้งในเรื่องของการใช้นิ้วบังคับเสียง และการควบคุมลมในการบังคับเสียง อีกทั้งปรับเพื่อให้พบสำนวนกลอนที่ส่งอารมณ์สำหรับการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธ ยกตัวอย่างเช่น |-ดรม|-รรร|-ฟ--|-ซ-ล|-ร-ล|-ล-ซ|ฟมรม|ฟลซฟ| ทำนองนี้เป็นทำนองที่สามารถเป่าโดยปี่ชวาได้ปกติ แต่เมื่อปรับลดทำนองจะได้ทำนองว่า |-ทดร|-ดดด|-ม--|-ฟ-ซ|-ด-ซ|-ซ-ฟ|มรดร|มซฟม| เมื่อปรับทำนองปี่ชวาจะมีสำนวนที่มีเสียงซอล (เสียงฮ่อ) ปรากฏอยู่ด้วยจึงเป็นการปรับเพื่อให้พบสำนวนกลอนปี่ชวาที่ส่งผลต่ออรรถรสในการแสดง

การศึกษากลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธ ของครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) พบว่า ในแต่ละเพลงมีองค์ประกอบสำคัญในการกระตุ้นอารมณ์ผู้แสดง กลวิธีในการเป่าปี่ชวา ได้แก่ การตอดลิ้นโดยเป่าลมสั้น การตอดลิ้นตัดลม การตอดลิ้นติดกัน 2 ครั้ง การตอดลมโดยเป่าลมสั้น การประคองลมโดยเป่ารวบทำนอง การตีนิ้ว การปริบ การโปรยเสียง การสะบัด การกระทบเสียง การเป่าทำนองที่มีโน้ตเสียงซอล (เสียงฮ่อ) การดำเนินทำนองในลักษณะการลักจังหวะ เป็นกลวิธีที่ทำให้ทำนองมีลักษณะของการกระทุ้งเสียง การกระชับทำนอง การกระทบเสียง และการเน้นเสียง ซึ่งส่งผลต่อผู้แสดงให้มีความรู้สึกรุกเร้า ปลุกใจ และฮึกเหิม จากกลวิธีการเป่าปี่ชวาทั้งหมด พบว่ากลวิธีส่วนใหญ่มีลักษณะการทำให้ทำนองสั้นให้เกิดลักษณะการกระทุ้งเสียง การเน้นเสียง การกระทบ ดังที่ นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา อธิบายไว้ในหนังสือกระบี่กระบอง (2513) มีแนวคิดที่สอดคล้องกันความว่า *“ในการตีกันนั้น ถ้าฟังดูให้ดี เสียงปี่กลองจะยุหรือหนุนให้ผู้เล่นคิดที่จะสู้กันเรื่อยไป เพราะตามธรรมดาเมื่อเข้าตีกัน ... ยิ่งตีเร่งเข้ามากเพียงไร ก็ยิ่งหนุนให้เกิดความกล้าขึ้นมากเพียงนั้น ไม่คิดที่จะถอย คอยคิดแต่จะบุกเข้าไปด้วยความทรหดอดทนอยู่เรื่อย ๆ ไป”* (นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2513)

การถ่ายทอดการเป่าปี่ชวาบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธ ครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) เน้นการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัว เนื่องจากในบางทำนองไม่สามารถลักจำไปทดลองเป่าหรือแกะเทปเพื่อต่อเพลงได้ เพราะในสำนวนกลอน มีกลเม็ดกลวิธีที่มีความซับซ้อน การศึกษาตามระเบียบแบบแผนอย่างถูกวิธีก็จะได้รับองค์ความรู้เพื่อสืบทอดต่อไปอย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์การศึกษากลวิธีการเป่าปี่ชวาในบทเพลงเพื่อการแสดงอาวุธฉบับนี้ ผู้วิจัยศึกษาตามรูปแบบและประสบการณ์จากครูปี๊บ คงลายทอง (ศิลปินแห่งชาติ) เพียงเท่านั้น ซึ่งมีบทเพลงที่ใช้สำหรับการแสดง 6 บทเพลง ได้แก่ เพลงกระบี่ลีลา เพลงโยนดาบ เพลงมอญรำดาบ เพลงโลม เพลงลงสรง และเพลงโยน-แปลง สำหรับการแสดงกระบี่-กระบี่ ดาบสองมือ-ดาบสองมือ ดาบสองมือ-ดาบและเครื่องอาวุธ ง้าว-ง้าวพลอง-ไม้สั้น เท่านั้น ยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีการแสดงและการบรรเลงปี่ชวาในการแสดงชุดอื่น ๆ เช่น การแสดงสามบาน การแสดงตะลุมบอน การแสดงอาวุธ

มีดสั้น การแสดงอาวุธขวาน การแสดงอาวุธเคียว และอื่น ๆ ที่ยังสามารถทำการวิจัยสืบเนื่องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไปได้

รายการอ้างอิง

ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. (2516). *ตำนานเครื่องมโหรีปี่พาทย์*. อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายมิ ทรัพย์เย็น (วันที่ 10 มิถุนายน). (พิมพ์ครั้งที่ 13). โรงพิมพ์การศาสนา.

นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2513). *วิชากระบี่กระบอง*. โรงพิมพ์คุรุสภา.

ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน. (2559). *เครื่องสายปี่ชวา.* สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.